

Річний аналітичний звіт

щодо реалізації Стратегії інформаційної безпеки за 2024 рік

I. Загальна частина

Пунктом 2 Указу Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 затверджено Стратегію інформаційної безпеки. Повномасштабне вторгнення перетворило інформаційний простір на повноцінний фронт бойових дій, де інформація є зброєю, а не лише інструментом впливу. Це вимагає абсолютно інших підходів до захисту та наступу в інформаційній сфері. Тому ця Стратегія була актуальною на момент розробки, але повномасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року принципово змінило характер загроз та викликів, зробивши її положення значною мірою застарілими та недостатніми.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 року № 272-р затверджено План заходів з реалізації Стратегії інформаційної безпеки на період до 2025 року, відповідно до якого Міністерство культури України забезпечує:

проведення моніторингу виконання плану заходів з використанням електронної системи моніторингу і контролю за його виконанням на єдиному вебпорталі електронного урядування;

подання щороку до 15 квітня Апарату Ради національної безпеки і оборони України та Кабінетові Міністрів України звіту про виконання плану заходів.

Слід зазначити, що для забезпечення виконання Плану заходів Міністерством культури України проводилися координаційні зустрічі, в яких брали участь представники виконавців, відповідальних за реалізацію передбачених заходів.

Річний аналітичний звіт включає зведену інформацію по кожній стратегічній цілі, в частині:

ключових заходів (та їхніх вимірюваних показників), які були спрямовані на її досягнення;

опису виявлених проблем із реалізацією заходів щодо досягнення стратегічної цілі;

рекомендацій щодо потреб у корегуванні завдань у межах стратегічних цілей.

II. Звіт стану виконання реалізації Плану заходів

Ключові заходи, які були спрямовані на досягнення стратегічних цілей

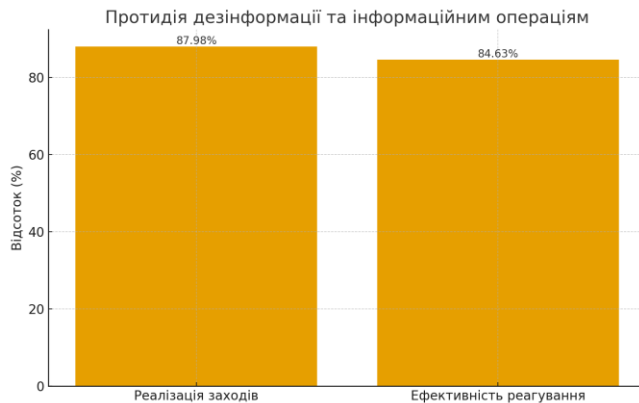
У 2024 році Міністерство культури України разом з заінтересованими органами забезпечували виконання Плану заходів із реалізації Стратегії інформаційної безпеки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 року № 272-р. Реалізація документу мала на меті підвищення рівня захисту інформаційного простору держави, зміцнення системи стратегічних комунікацій та формування стійкості суспільства до інформаційних впливів.

1. Протидія дезінформації та інформаційним операціям

Протягом 2024 року здійснено комплекс заходів, спрямованих на нейтралізацію дезінформаційних кампаній і протидію інформаційним операціям ворога. Центром протидії

дезінформації (ЦПД) було зафіксовано понад 10 400 інцидентів, з яких 9 150 опрацьовано (87,98%). Було створено 46 аналітичних звітів, 51 інформаційно-аналітичний матеріал та 40 ситуаційних довідок. Порівняно з 2023 роком кількість моніторингів зросла на 18,22%, що свідчить про підвищення спроможності реагування на інформаційні загрози.

Показник	Значення (%)
Реалізація заходів	87,98
Ефективність реагування	84,63

Крім ЦПД, моніторинг інформаційного простору забезпечували такі інституції, як ДУ «Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки» при Міністерству культури України (далі – Центр стратегічних комунікацій), Міністерство оборони України (Міноборони), Міністерство внутрішніх справ України (МВС), Міністерство закордонних справ України (МЗС) та ін. Їхня робота базувалася на використанні сучасних аналітичних платформ (зокрема Osavul і YouScan) та включала ведення баз даних інцидентів та негативних повідомлень, а також ідентифікацію проросійських акторів у закордонному інформпросторі (МЗС). Зокрема, ЦПД фіксував близько 200 деструктивних повідомлень щотижнево, МВС щоденно опрацьовувало понад 1000 медіасигналів, а Національна гвардія України за рік підготувала 366 внутрішніх аналітичних довідок на базі щоденного моніторингу інформаційного середовища. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення (далі – Національна рада) здійснювала моніторинг діяльності іноземних лінійних медіа, які транслюють програми в Україні, для виявлення поширення російської пропаганди (порушень не виявлено). Національною радою також було оприлюднено звернення до медіа України із рекомендаціями щодо професійного підходу у висвітленні теми процесу мобілізації та діяльності ТЦК.

Контрнарративна діяльність також була інтенсивною. На основі зафіксованих повідомлень ЦПД щотижня видавав 11 дайджестів за результатами моніторингу інфопростору щодо ключових подій та приблизно 5 карток інформаційного реагування для зацікавлених органів. Центр стратегічних комунікацій через проєкт Spravdi, а Укрінформ – через фактчекінгову рубрику публікували спростування фейків українською та англійською мовами. Так, упродовж року Укрінформ опублікував 148 фактчеків. Центр стратегічних комунікацій сформував понад 20 аналітичних звітів, щоденно забезпечував формування меседжбоксів й опублікував тематичну збірку про російські інформаційні кампанії «Як російський інформаційний корабель пішов на... Фейки та наративи пропаганди під час повномасштабної війни».

Секторальні органи (Міноборони, МВС, ДСНС) оперативно реагували на ворожі вкиди у своїх сферах. Так, ДСНС спростувала щонайменше 7 фейкових повідомлень, зокрема про радіаційну небезпеку та псевдоевакуацію, поширюючи спростування через офіційні ресурси ДСНС, МВС та ЦПД, що дозволяло швидко припиняти поширення дезінформації. ДПСУ зафіксувала понад 145 маніпулятивних повідомлень, що дискредитували державні структури, передаючи дані уповноваженим органам для реагування. Служба провела понад 30 профілактичних заходів з інформаційної безпеки, розробила відповідні інструкції для персоналу. НГУ підготувала 53 листи «Основні позиції інформаційного реагування», зокрема щодо протидії дезінформації та пропаганді про євроатлантичну інтеграцію України. Міноборони за результатами моніторингу оперативно виготовляло й поширювало спростування на офіційних і партнерських платформах, забезпечило створення та регулярне поширення теле- та радіопрограм, спрямованих на спростування ворожої дезінформації.

Протидія деструктивному контенту здійснювалась і на технічному рівні. Національна поліція України продовжила реалізацію проєкту «BRAMA», у підсумку з початку повномасштабного вторгнення за підтримки громадськості та цифрових інструментів, виявивши й заблокувавши понад 38 тисяч осередків поширення ворожої інформації.

На міжнародному рівні проводилась активна дипломатична протидія інформаційним впливам. МЗС забезпечило представництво України в багатосторонніх форматах, зокрема у Комітеті з питань стратегічних комунікацій у рамках Ради Україна–НАТО, де протягом року проведено три засідання, створений у червні 2024 року Комунікаційній групі з питань України (UCG), а також у багаторівневому діалозі з ЄС у сфері стратегічних комунікацій та кібербезпеки. Підписано тристоронній Меморандум з Молдовою та Румунією про партнерство у сфері стратегічних комунікацій. Завдяки системній роботі МЗС та ЗДУ вдавалося виявляти і блокувати спроби легітимізації тимчасової окупації територій України, викривати російські інформаційні маніпуляції та втручання. ЦПД продовжує міжнародну співпрацю з низкою партнерських інституцій ЄС, НАТО та держав-партнерів, зокрема EUAM, Hybrid CoE, EEAS, NATO StratCom CoE, CRDF Global, FCDO, Центром інформаційної стійкості (Велика Британія) та оборонними установами країн Північної Європи, Німеччини, Канади, Латвії, Литви й Естонії.

Водночас розвивалась комунікаційна робота з країнами Глобального Півдня: МЗС розробило окремі комунікаційні стратегії для Африки та Латинської Америки, які покликані протидіяти кремлівським наративам у регіоні. У їхніх рамках організовано три престури для представників ключових медіа регіону, за підсумками яких видано понад 200 оригінальних публікацій у країнах Африки та Латинської Америки та близько 50 публікацій в Україні. Проведено понад 1100 комунікацій та медіаактивностей керівництва МЗС. Створено «інформаційний хаб» з учасників візитів, який продовжує взаємодію із МЗС України, регулярно отримуючи новини про російську агресію.

Санкційна політика залишалася одним із дієвих інструментів тиску на тих, хто причетний до поширення дезінформації. МЗС ініціювало включення до санкційних списків осіб, пов'язаних з інформаційними операціями рф, зокрема в рамках 13-15 пакетів санкцій ЄС. До переліків потрапили медійні фігури, пропагандисти, менеджери кремлівських медіа. 16 грудня 2024 року схвалено Рішення Ради ЄС (CFSP), згідно з яким вперше запроваджено обмежувальні заходи проти 16 фізичних осіб та 3 юридичних осіб, причетних до зловмисних дестабілізаційних дій рф за кордоном, такі як керівництво ГК «Структура», що брало участь у кампанії з цифрової дезінформації «Doppelganger» і московського ІА «Африканська ініціатива», що поширює російську пропаганду в Африці. Призупинено також дію ліцензій ЄС на мовлення восьми підконтрольних рф медіа, заборонено транслювати їхній контент.

На національному рівні набрали чинності 39 рішень РНБО про санкції. Міністерство культури України опрацьовувало і подавало нові пропозиції щодо персональних санкцій проти фізичних і юридичних осіб, що підтримували збройну агресію рф. Також прийнято проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення пропозицій щодо застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Російської Федерації та Республіки Білорусь в гуманітарній сфері». ДПСУ, у свою чергу, забезпечувала виконання санкцій у частині заборони в'їзду підсанкційним особам, зокрема, внісши до бази даних 3130 записів щодо таких осіб. Також до ЦОВВ направлено 16 листів щодо моніторингу ефективності застосування санкцій.

Окрему загрозу становили спроби прямого втручання в українське мовлення. Лише із 20 лютого по 9 травня 2024 року зафіксовано щонайменше 12 спроб глушіння супутникових сигналів ASTRA-4A та EUTELSAT HOTBIRD, які призвели до тимчасового припинення трансляції 38 українських телеканалів, що зазнали 87 втручань. Джерела завад розташовувалися на території рф, у Криму та на інших ТОТ. Україна офіційно звернулася до Міжнародного союзу електрозв'язку (ITU), внаслідок чого дії рф були засуджені Радіорегламентарним комітетом ITU. Телеканали оперативно переведено на альтернативні супутники. Додатковим фактором ризику були кібератаки та хакерські атаки на провайдерів аудіовізуальних сервісів, як-от «TRIOLAN», що також загрожує інформаційній безпеці країни.

У 2025 році Міністерство культури України брало участь у двосторонніх перемовинах із Єврокомісією, висловивши готовність до спільної роботи над створенням Європейського щита демократії (European Democracy Shield) – нової ініціативи ЄС для протидії іноземним інформаційним маніпуляціям та втручанню (FIMI). Українська сторона запропонувала відновлення діяльності Робочої групи високого рівня зі стратегічних комунікацій, яку може бути переформатовано у Діалог з інформаційної стійкості, що відображало б комплексність викликів.

2. Забезпечення всебічного розвитку української культури та утвердження української громадянської ідентичності

Зусилля держави були зосереджені на підтримці національного культурного продукту, його просуванні у світі, сприяння формуванню національно-патріотичної свідомості через культурні проєкти та просвітницькі ініціативи, збереженні історичної пам'яті та підтримки мов корінних народів, захисту їх прав та інтересів.

Міністерство культури України через державне підприємство «Мультимедійна платформа іномовлення України» реалізувало інформаційні ініціативи, спрямовані на популяризацію української мови як символу свободи та єдності. Зокрема, трансливався ролик «Українська – мова вільних», а до Дня української писемності та мови підготовлено тематичні матеріали про мову як маркер національної ідентичності. У програмах «Ранок вдома», «Код ідентичності», «Точка опори» та інших системно висвітлювалися теми української мови й подолання наслідків російського лінгвоциду.

Державне агентство з питань кіно продовжувало проєкт «Ренесанс українського кіно», організувало заходи до 90-річчя з дня народження Кіри Муратової та 130-ї річниці з дня народження Олександра Довженка, спрямовані на популяризацію українського кінематографу. Також відомство профінансувало виробництво 13 телефільмів і серіалів патріотичного спрямування. Проведений 19-й конкурсний відбір визначив 92 переможців серед кінопроєктів, які зосереджуються на документуванні воєнних злочинів, історичних постатей і вихованні молоді в дусі патріотизму.

Український інститут книги в межах програми «Translate Ukraine» підтримав 47 перекладацьких проєктів творів українських авторів іноземними мовами, що сприяло зростанню впізнаваності української літератури на глобальній арені. МКСК забезпечило виробництво поліграфічної продукції на тематику національної єдності та героїзму («Геноцид», «Рашизм – це...», «Гливікий туман Бучі» тощо).

Зміцнення історичної пам'яті та національно-патріотичної свідомості здійснювалося за участі Українського інституту національної пам'яті, який реалізував проєкти, спрямовані на популяризацію українського визвольного руху та історичних постатей. Надруковано арт-плакати «Визначні військові діячі Української революції 1917–1921 рр.», серію брошур «Фактор боротьби», присвячену воєнній історії України. Матеріали передаються у навчальні центри Сил оборони та безпеки України.

У цьому контексті Міноборони реалізувало інформаційні кампанії «Будь собою», «Обирай вакансію та приєднуйся» з популяризації військової служби, інноваційний проєкт із патріотичного виховання молоді «Піксель. Вартовий свободи», створили 88 відеороликів, присвячених символіці наруканних знаків та почесним найменуванням підрозділів. МВС провело чотири всеукраїнські кампанії з популяризації героїзму військовослужбовців органів системи МВС, охопивши понад 2,2 млн користувачів.

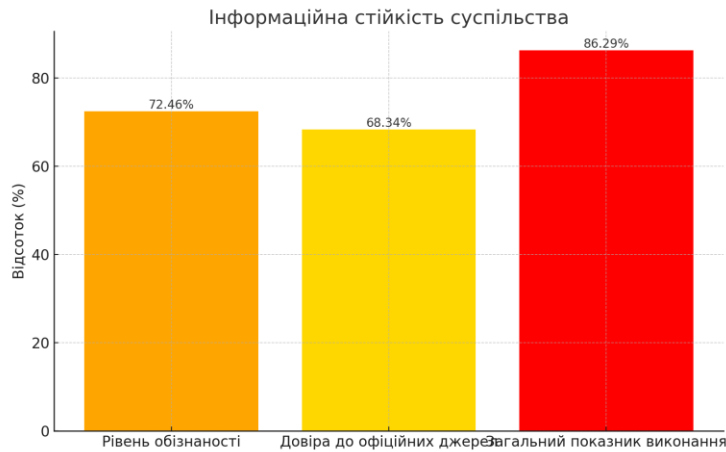
Розвиток мов корінних народів, зокрема кримськотатарської, залишався в полі уваги державної політики. Платформа для дітей «BÜLBÜL» продовжила забезпечувати доступ до вивчення мови в онлайн-форматі, а Державна служба з етнополітики та Представництво Президента в АРК реалізували тематичні заходи з популяризації кримськотатарської культури. Мінреінтеграції спільно з партнерами знято 140 відео-уроків інтегрованого курсу кримськотатарської мови та літератури (5-6 класи). Також МКСК проведено низку кампаній на вшанування пам'яті: День спротиву окупації Криму, 80-ті роковини депортації кримськотатарського народу.

Усі зазначені ініціативи формують підґрунтя для створення стійкої громадянської ідентичності та культурного спротиву, що дозволяє протистояти зовнішнім загрозам, зберігати ціннісний простір і підвищувати рівень критичного мислення в суспільстві.

3. Підвищення інформаційної стійкості суспільства

Протягом року проведено понад 40 всеукраїнських комунікаційних кампаній з підвищення медіаграмотності населення. За даними соціологічних досліджень, рівень обізнаності громадян щодо методів розпізнавання дезінформації зріс з 63,12% (2023 рік) до 72,46% (2024 рік). Рівень довіри до офіційних джерел інформації збільшився до 68,34%, що свідчить про зростання стійкості суспільства до маніпуляцій.

Показник	Значення (%)
Рівень обізнаності	72,46
Довіра до офіційних джерел	68,34
Загальний показник виконання	86,29

Міністерство культури України продовжило реалізацію Національного проєкту з медіаграмотності «Фільтр», в рамках якого у 2024 році було проведено Національний конкурс учнівських відеосюжетів «Репортер», щорічний Національний тест з медіаграмотності у співпраці з МОН та IREX, Всеукраїнський урок з медіаграмотності та Конференцію «Стійкі разом: розвиток медіаграмотності в Україні». Національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр» організовував щоквартальні координаційні зустрічі зі стейкхолдерами. Запущено 2 спецпроекти з розвінчування міфів радянської пропаганди та історії української державності, спецпроект «Захисники вдома», спрямований на підвищення медіаграмотності громадян у контексті взаємодії з ветеранами. Опубліковано аналітичний звіт «Основні тренди медіаграмотності 2024».

Міністерство освіти і науки спільно з IREX та АУП продовжило реалізацію проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність в освіті». Проєкт охопив 2416 закладів освіти та 5309 вчителів. Розроблено низку освітніх продуктів, зокрема онлайн-курс з медіаграмотності «Vegy Verified 2.0» та онлайн-курс підвищення кваліфікації для освітян «Впровадження медіаграмотності в освітню сферу». Створено і схвалено для використання в освітньому процесі навчальну програму курсу за вибором «Основи медіаінфомедійної грамотності» для 10–11 класів. АУП 2024 року видано посібник для вчителів з цієї програми, а також для програми «Основи медіаграмотності» для 7–8 класів, затвердженої 2022 року.

Станом на 31.12.2024 року закладами вищої освіти запроваджено 86 освітніх програм, які передбачають підготовку фахівців з медіакомунікацій, медіавиробництва, медіадизайну, інноваційних технологій та медіаграмотності, цифрових медіапроектів тощо.

Пріоритетну увагу було приділено підвищенню кваліфікації державних службовців та військовослужбовців у сфері інформаційної безпеки, що відображено в таких результатах: НАДС забезпечило розроблення та погодження 19 загальних програм підвищення кваліфікації з питань інформаційної безпеки. Зокрема забезпечено навчання у Вищій школі публічного управління та регіональних центрах підвищення кваліфікації 19521 особи, з них: 13890 держслужбовців, 5631 посадової особи місцевого самоврядування, за програмами підвищення кваліфікації з питань інформаційної безпеки.

У 2024 році реалізовувалися проєкти, спрямовані на зміцнення інформаційної стійкості та формування позитивного іміджу України. Зокрема, АрміяInform та Армія ТБ висвітлювали події у секторі безпеки й оборони, сприяючи довірі суспільства до армії. МЗС і ЗДУ проводили пресури, виставки, фестивалі та презентації, які сприяли поширенню правдивої інформації

про Україну та протидії кремлівській культурній пропаганді. Платформа Ukraine.ua досягла охоплення понад 420 млн користувачів, поширюючи перевірений контент і візуальні матеріали, що підтримують імідж України за кордоном.

4. Забезпечення прав на інформацію та захист журналістів

У 2024 році державна політика у сфері захисту прав людини на інформацію була спрямована на посилення законодавчих гарантій свободи слова, удосконалення механізмів доступу до публічної інформації, захист персональних даних і забезпечення безпеки журналістів.

Міністерство культури України забезпечило супровід ключових законопроектів, зокрема «Про Національну комісію з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації» (№ 6177), «Про внесення змін до законодавства щодо відповідальності за ненадання доступу до публічної інформації» (№ 9303), «Про захист персональних даних» (№ 8153), а також законопроектів, що розширюють соціальні гарантії журналістів (№ 7252) і посилюють відповідальність за злочини проти них (№ 3633).

Міністерство культури України підготувало два моніторингові звіти про інформаційне наповнення офіційних вебсайтів органів виконавчої влади та спільно з громадськими партнерами розробило **Методичні рекомендації щодо забезпечення безбар'єрності у сфері медіа**. Протягом року Міністерство надавало методичну допомогу як органам виконавчої влади, так і громадянам щодо доступу до публічної інформації й організувало спільно з партнерами серію тренінгів із питань доступу до публічної інформації під час війни, кризових комунікацій та підготовки ефективних спростувань, підвищуючи їхню спроможність ефективно взаємодіяти з суспільством.

Продовжувалася імплементація Закону «Про медіа» (№ 2849-IX), який визначає правові засади діяльності суб'єктів у сфері медіа, запроваджує механізми спільного регулювання, спрямовані на забезпечення свободи вираження поглядів і доступ громадян до різнобічної та достовірної інформації, а також передбачає додаткові інструменти захисту національного інформаційного простору.

Україна активно співпрацює з Платформою Ради Європи із захисту журналістів, підтримуючи механізм оперативного реагування на порушення їхніх прав і забезпечуючи офіційне реагування держави на кожне повідомлення про інциденти.

Органи виконавчої влади вжили заходів для підвищення кіберзахисту та безпеки інформації. Національна поліція України модернізувала інформаційно-пошукову систему «Філін», провела фішинг-емуляцію для оцінки рівня цифрової грамотності персоналу та створила комплексну систему захисту інформації, що отримала атестат відповідності. Міністерство оборони України запровадило технічні рішення для безпечної передачі даних між військовими підрозділами, що підвищило рівень захисту критичної інформації.

5. Інформаційна реінтеграція громадян України, які проживають на тимчасово окупованих та прилеглих до них територіях

Державна політика України була спрямована на посилення інформаційного зв'язку з громадянами, які проживають на ТОТ, забезпечення їх доступу до правдивої інформації, захист прав людини, а також просування у світі позиції України щодо невідворотності відновлення її територіальної цілісності.

МЗС та ЗДУ активно працювали над просуванням стратегічної позиції України щодо невідворотності відновлення її територіальної цілісності. Зокрема, ці меседжі активно просувала Міжнародна Кримська платформа, у межах якої протягом року проведено декілька ключових заходів: 2-а Чорноморська безпекова конференція, 11-й раунд консультацій Україна – ЄС з питань правових наслідків тимчасової окупації Криму та Севастополя, 4-й Саміт Кримської платформи на рівні глав держав та 3-й Парламентський Саміт за активної участі представників ЄС. Дві резолюції Європарламенту, ухвалені у 2024 році, привертали увагу до порушення росією прав людини на ТОТ, зокрема в Криму. Також у Києві проведено 2-у міжнародну конференцію «Crimea Global. Understanding Ukraine through the South». Представництво Президента в Автономній Республіці Крим підготувало тематичні публікації про Стратегію когнітивної деокупації Криму та розробку резерву працівників для роботи на деокупованих територіях. Український інститут спільно з партнерами реалізував низку проєктів, присвячених Криму, серед яких: виставка «Ломикамінь. Жіночий спротив у Криму», дискусія в Сорбонні «Першородний гріх: Кримське питання на десятому році агресії».

Важливих успіхів досягнуто у сфері міжнародної ізоляції агресора. Зокрема, Генеральна Асамблея ООН 17 грудня 2024 року ухвалила резолюцію, в якій вперше назвала агресію рф «загарбницькою війною рф проти України» (в оригіналі – «War of aggression against Ukraine»). Делегація України досягла вагомої перемоги на 46-й сесії Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, де Комітет вперше рішуче засудив повномасштабну агресію рф та цілеспрямоване знищення культурної спадщини та української ідентичності. Зусилля ДСНС дозволили не допустити обрання представника рф віце-президентом комісії SERCOM-3 Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО). Завдяки роботі Національної поліції та МЗС, яка включала представлення позиції України на низці статутних заходів протягом року, кандидата від рф також не було обрано на посаду делегата від Європи до Виконавчого комітету Інтерполу на виборах 7 листопада 2024 року.

МЗС, ЗДУ та Міністерство молоді та спорту України відстежували та ініціювали офіційні звернення до МОК та Міжнародних федерацій (з дзюдо, стрільби, шахів) з вимогами відсторонення російських та білоруських спортсменів, які підтримують війну, від Олімпійських ігор 2024. Зокрема, українська сторона надала докази МОК про підтримку війни російськими атлетами, які кваліфікувалися на Олімпіаду.

Міністерство культури України забезпечувало безперервність українського телерадіомовлення, зокрема через тимчасові дозволи на мовлення. У 2024 році видано 77 нових дозволів, із них 28 – на радіомовлення, 29 – на продовження дії, 8 – анульовано у зв'язку із завершенням строку. На територіях із особливим режимом мовлення видано 8 ліцензій на ефірну багатоканальну мережу (Волинська, Житомирська, Запорізька, Рівненська, Сумська, Харківська області) та 4 ліцензії на радіомовлення. Наприкінці року чинними були 119 дозволів на тимчасове мовлення 18 суб'єктів та 31 дозвіл зі збільшеною потужністю 12 суб'єктів. Для забезпечення доступу до Інтернету в прикордонних та прифронтових населених пунктах перерозподілено термінали «Starlink» у Вінницькій, Волинській, Запорізькій, Київській, Одеській, Харківській, Херсонській, Чернігівській та Житомирській областях.

Міністерство культури України спільно з Центром стратегічних комунікацій організувало інформаційні кампанії для прифронтових і деокупованих територій, поширюючи онлайн- і офлайн-матеріали (відео, плакати, борди, інфографіку) з тем безпеки, реінтеграції, протидії фейкам. Продовжено видання спецвипусків регіональних друкованих газет, які є одним із найефективніших локальних каналів комунікації держави з громадянами на прифронті – «Слобідський край» (Харків), «Гривна» (Херсон), «Вісті Придніпров'я» (Дніпро),

«Миколаївські новини» (Миколаїв), «Вперед» (Донецчина). Канал FREEDOM продовжував виконувати функцію міжнародного мовлення російською мовою, спрямованого на аудиторію окупованих територій і країн, де домінує російський інформаційний вплив.

Реалізовано великий спільний проєкт Dovidka.info (Центр стратегічних комунікацій) та Центру національного спротиву, який охопив 17 мільйонів користувачів соцмереж у семи прифронтових областях. Розповсюджено 99 807 брошур та 127 000 ліфлетів із порадами з безпеки та спротиву. 30 вересня 2024 року спільно з рухом опору «Жовта стрічка» запущено сайт «Ти в Україні» для жителів ТОТ. За перші два тижні сайт отримав охоплення понад 10 млн та 1 122 000 переглядів.

Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим та УІНП активно працювали над розвитком кримськотатарської мови та ідентичності. Було оголошено про створення Глобальної коаліції українських студій (включаючи кримськотатарські) під патронатом Першої леді. У 2024 році CIUS (Канадський інститут українських студій) запустив Кримськотатарські студії як важливий академічний майданчик. УІНП спільно з Представництвом Президента України в АРК протягом року оприлюднили 30 спільних публікацій до обраних дат, присвячених історії Криму.

6. Створення ефективної системи стратегічних комунікацій

Цей напрямок охоплював міжвідомчу координацію, просування політики «єдиного голосу» та відповідне навчання фахівців. Діяльність органів влади була сфокусована як на внутрішньому розвитку спроможностей, так і на активному інформуванні міжнародної спільноти.

В Україні діє мережа державних органів, які реалізують окремі функції системи стратегічних комунікацій (Міноборони, МЗС, Міністерство культури України / Центр стратегічних комунікацій, Центр протидії дезінформації, апарат РНБО). Водночас єдина централізована модель координації цієї системи перебуває на етапі становлення, а взаємодія між суб'єктами часто має секторальний або проєктний характер.

Центр стратегічних комунікацій здійснює щоденний моніторинг і аналіз інформаційних загроз з боку держави-агресора, формує проукраїнські наративи і контрнативи, готує інформаційні продукти, що поширюються через МЗС (посольства), партнерів з розвитку, а також серед ЦОВВ для формування «єдиного голосу», а також проводить навчання для регіональних комунікаційних підрозділів.

Міноборони забезпечує аналітичну підтримку суб'єктів державної інформаційної політики, координує діяльність міжвідомчої групи, яка коригує та синхронізує повідомлення органів влади відповідно до загальнодержавних наративів за принципом «єдиного голосу», розробляє щотижневі комунікаційні теми й рамки для єдиного інформаційного простору сектору безпеки.

МЗС розпочало реалізацію п'ятирічного проєкту розвитку спроможностей у сфері стратегічних комунікацій Комплексного пакету допомоги, що передбачає підготовку фахівців та тренерів відповідно до стандартів НАТО. Також МЗС формує стратегічні наративи для зовнішньої комунікації і передає їх як іноземним партнерам, так і ЦОВВ для використання в роботі, координує публічну дипломатію та міжнародні інформаційні кампанії (зокрема #UnitedWeStand, #PathToPeace тощо), готує щотижневий інформаційний бюлетень для громадськості, політичних та аналітичних кіл «Ukraine War Bulletin» і сприяє іноземним

журналістам в організації поїздок в Україну. Це сприяє посиленню міжнародної підтримки України та зміцненню її інформаційної стійкості.

МВС розробило та затвердило Комунікаційну стратегію і План заходів щодо її реалізації, у межах яких налагоджено моніторинг і оперативне реагування на фейки та маніпуляції, зокрема щодо євроінтеграції, із подальшим поширенням перевіреної інформації на офіційних платформах МВС. Для забезпечення політики «єдиного голосу» в системі МВС налагоджено роботу Координаційної групи із стратегічних комунікацій та розроблено понад 25 комунікаційних рамок і меседж-боксів. Національна поліція України з цією ж метою визначала ключові теми та напрями, що потребують комунікації, розробляла комунікаційні рамки, забезпечувала виконання та координацію стратегій комунікацій різного спрямування між органами та підрозділами поліції та іншими державними і правоохоронними органами.

Державна прикордонна служба інтегрувала стратегічне планування у діяльність прес-служб, імплементуючи у щоденне інформування ключові наративи, що підтримують стратегічні цілі оборонної політики. Національна гвардія України підтримувала комунікаційні кампанії, спрямовані на підвищення довіри суспільства до сил оборони, зокрема кампанія до 10-ї річниці створення НГУ та «Стань частиною сили!», узгоджуючи меседжі у взаємодії з Міністерством культури України та ЦОВВ.

НАДС забезпечувала системну підготовку державних службовців із тематики страткому.

Центр протидії дезінформації (ЦПД) представив міжнародним партнерам 4 аналітичні звіти: «Інформаційний вплив РФ у Німеччині», «Кампанія інформаційного впливу в африканському інформаційному просторі», «Священна війна»: мілітарна діяльність РФ». Зокрема, «Інформаційні загрози, спрямовані на підлив підтримки НАТО для України» – перший документ, створений НАТО спільно з країною, яка не є членом Альянсу.

Апарат РНБО провів Київський міжнародний форум з кібербезпеки та Регіональний форум із кіберстійкості, присвячені гібридним загрозам і ролі медіа у забезпеченні інформаційної стійкості.

Силові структури здійснювали активну інформаційну діяльність, спрямовану на інформування громадськості про власну роботу та підтримку довіри до сектору безпеки й оборони. Зокрема, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України та Національна гвардія України забезпечили значні обсяги публікацій, відеоматеріалів та медіаподій із мільйонними охопленнями. Водночас ці показники відображають операційний рівень комунікації і не є прямими індикаторами стратегічних комунікацій, оскільки стосуються кількісної присутності у медіа, а не змістовної координації меседжів чи узгодженості державної інформаційної політики.

Загалом, діяльність у 2024 році була спрямована на інституційне зміцнення, масове підвищення кваліфікації державних кадрів, розширення охоплення міжнародного мовлення каналів «Дім» і «FREEDOM», що стало елементом державної інформаційної присутності за кордоном.

7. Розвиток інформаційного суспільства та підвищення рівня культури діалогу

Основну увагу було приділено розбудові цифрової інфраструктури, модернізації державних сервісів, застосуванню технологій штучного інтелекту (ШІ), а також підвищенню відкритості органів влади та розвитку практик комунікації з громадськістю.

Одним із ключових напрямів став розвиток загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7, що забезпечує інформаційне покриття прикордонних і прифронтових регіонів. У межах урядової Програми підвищення обороноздатності і безпеки держави завершено технічне розгортання 166 передавачів, які транслюють десять телеканалів, зокрема на територіях, прилеглих до кордону з державою-агресором. Упродовж року мережу розширено на вісім населених пунктів Сумської, Харківської та Чернігівської областей. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення провела додаткові конкурси для розширення мовлення, а Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (РРТ) уклав договори з телекомпаніями - переможцями конкурсів. Ці заходи забезпечили розширення доступу громадян до українського контенту, посилення інформаційної безпеки та зміцнення основ інформаційного суспільства.

МЗС у 2024 році продовжило цифровізацію консульських послуг і внутрішніх інформаційних систем. Модернізовано систему «e-Консул» та Державну інформаційну систему реєстраційного обліку фізичних осіб і їх документування у МЗС та закордонних дипломатичних установах. Під час модернізації впроваджено нейромережеві технології та інструменти ШІ, що підвищило ефективність обслуговування громадян і безпеку обробки персональних даних, а також забезпечило цифрову інтеграцію українців за кордоном у державний інформаційний простір.

МВС упродовж року активно впроваджувало інноваційні рішення у сфері кіберзахисту та інформаційної безпеки. Для протидії фішингу запроваджено хмарну систему Email Threat Defense, що застосовує великі мовні моделі для аналізу текстів і виявлення прихованих загроз. Система Extended Detection and Response (XDR) інтегрована для аналізу великих обсягів даних і прогнозування кіберзагроз, а платформа Recorded Future – для безперервного моніторингу відкритих і закритих джерел даних, соціальних мереж і дарквебу. Завдяки цим технологіям підвищено рівень ситуаційної обізнаності про кіберзагрози та ефективність реагування на інциденти.

Водночас МВС удосконалювало систему «Служба 112», інтегрувавши сучасні сервіси, які автоматично визначають координати під час екстрених викликів, а також можливість зв'язку через SMS і відеодзвінки жестовою мовою. Функція «Emergency SOS» на Android пристроях тепер дозволяє звертатися за допомогою навіть із-за кордону. Це зробило екстрені сервіси більш інклюзивними та доступними для громадян із порушеннями слуху чи мовлення.

Національна поліція України продовжила захист мобільних пристроїв і даних працівників: програмне забезпечення BlackBerry UEM і система ESET PROTECT забезпечують централізоване управління, контроль безпеки та захист понад дев'яти тисяч пристроїв. Такі рішення створюють основу безпечної цифрової інфраструктури державного сектору.

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України завершило реалізацію експериментального проєкту зі створення цифрової системи DREAM і запустило її в постійному режимі. Єдина цифрова інтегрована інформаційно-аналітична система управління процесом відбудови об'єктів нерухомості, будівництва та інфраструктури забезпечує публічний доступ до інформації, відкритість даних і прозорість управлінських процесів. DREAM поєднує публічний портал, користувацький інтерфейс, аналітичний модуль і чат-бот підтримки громад.

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України визначило пріоритетні напрями інноваційної діяльності галузевого рівня в межах Державної цільової науково-технічної програми з використання технологій ШІ в пріоритетних галузях економіки на період

до 2026 року. Це створює інституційну основу для розвитку ІІІ як одного з ключових напрямів становлення інформаційного суспільства в Україні.

У межах підвищення рівня культури діалогу в державному управлінні органи влади продовжували розвивати інструменти консультацій із громадськістю. МВС забезпечувало координацію такої діяльності серед підрозділів системи, оприлюднило на офіційному сайті 19 проєктів нормативно-правових актів, звіти про консультації щодо них та їх результати, а також повідомлення про онлайн-обговорення та опитування громадської думки. Національна поліція України публікувала звіти про результати електронних консультацій із громадськістю й підтримувала комунікацію з представниками інститутів громадянського суспільства через комунікаційний майданчик, створений Департаментом комунікації МВС. Ці заходи формують практики відкритого діалогу між правоохоронними структурами та суспільством.

Державна прикордонна служба України забезпечила публічність обговорення проєктів рішень, оприлюднюючи матеріали та звіти у спеціальних рубриках на офіційному сайті. У вересні 2024 року на замовлення Консультативної місії ЄС проведено соціологічне дослідження, яке засвідчило стабільно високий рівень довіри громадян до прикордонників (54 %), особливо серед молоді.

Міністерство соціальної політики протягом року розмістило на вебсайті 75 проєктів нормативно-правових актів для електронних консультацій, а публічні обговорення проведено щодо 26 з них. Відбулося 5 засідань Громадської ради, під час яких розглянуто 29 проєктів, більшість із яких погоджено.

МКСК провело 14 консультацій з громадськістю щодо проєктів нормативно-правових актів, забезпечивши прозорість розроблення політик у сфері культури та інформації.

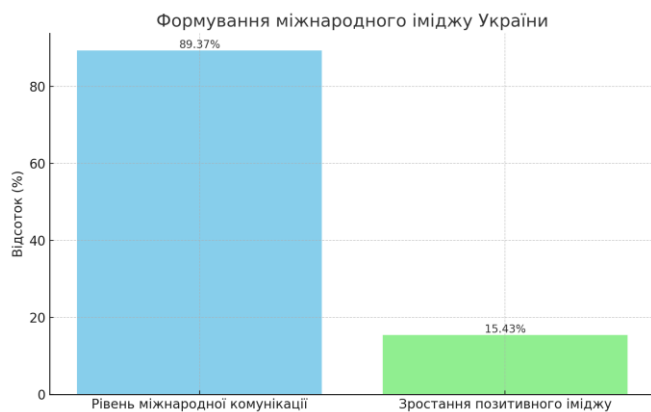
Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення у 2024 році реалізувала заходи з трансформації місцевих комунальних медіа у публічні аудіовізуальні медіа, орієнтовані на європейські стандарти прозорості та редакційної незалежності. Першим успішним прикладом стала реорганізація ТРК «Лозова» (Харківська область).

Акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України» у 2024 році продовжувало розширення мережі радіоканалів «Українське радіо», «Промінь» і «Культура», а також телевізійних каналів «Перший» і «Суспільне Культура», які сприяють формуванню суспільного діалогу через просвітницький і культурний контент. Станом на кінець року Суспільне здійснювало радіомовлення у 30 населених пунктах із підвищеним впливом ворожого мовлення, забезпечуючи доступ громадян до достовірної інформації та національного контенту. У зв'язку з набуттям чинності Закону України «Про медіа» Суспільне у 2024 році офіційно зареєстровано як онлайн-медіа «Суспільне Мовлення». Це розширило можливості поширення контенту в цифровому середовищі, підвищило прозорість діяльності суспільного мовника та сприяло розвитку відкритого інформаційного простору в Україні.

2. Формування позитивного міжнародного іміджу України

Міністерством закордонних справ України у співпраці із закордонними дипломатичними установами проведено понад 1 100 інформаційних та комунікаційних заходів. Результатом стало зростання позитивного висвітлення України у світових медіа на 15,43%. Було реалізовано три престури для журналістів Африки та Латинської Америки, підготовлено понад 250 публікацій. Загальний рівень ефективності міжнародної комунікації становить 89,37%.

Показник	Значення (%)
Рівень міжнародної комунікації	89,37
Зростання позитивного іміджу	15,43

Виявлені проблеми та ризики

Під час реалізації Стратегії у 2024 році було зафіксовано низку проблемних аспектів. Зокрема, спостерігається недостатній рівень фінансування окремих напрямів – відхилення від запланованих показників становило 14,72%. Відзначено кадровий дефіцит у сфері стратегічних комунікацій – забезпечення персоналом на рівні 76,83%. Також зберігається низький рівень інтеграції регіональних структур у систему моніторингу інформаційних загроз, що ускладнює оперативне реагування.

Попри активну роботу інституцій протидії дезінформації та стратегічних комунікацій – Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при МКСК і Центру протидії дезінформації при РНБО – Україна залишається вразливою до цілеспрямованих інформаційних атак. Головна причина – брак інтегрованої, стійкої системи інформаційної безпеки та кризових комунікацій. Зусилля державних інституцій щодо координації в інформаційній сфері залишаються фрагментованими, що не дозволяє комплексно реагувати на загрози чи окремі впливи.

Система державних стратегічних комунікацій перебуває у процесі формування, але досі бракує горизонтальної координації між органами влади, сталої взаємодії з громадянським суспільством, експертним середовищем і медіа. Відсутня цілісна візія стратегічних комунікацій, а контент державних суб'єктів переважно реактивний, без достатньої проактивності. Це послаблює ефективність комунікацій уряду, гальмує об'єднання ключових акторів і обмежує ефективність і системність впливу на міжнародну аудиторію.

Застосування ШІ в дезінформаційних операціях (зокрема генерація дипфейків, маніпулятивного контенту, бот-мереж) створює новий вимір загроз, до якого держава ще не виробила ефективних механізмів протидії. Взаємодія з цифровими платформами залишається обмеженою: бракує дієвих каналів співпраці, доступу до даних і прозорості алгоритмів модерації.

На ТОТ росія створює ізольований інформаційний простір, контрольований окупаційною адміністрацією. Там блокується український контент, знищується українська ідентичність і

впроваджуються російські наративи, спрямовані на виправдання агресії. Особливо вразливими є діти і молодь. Україна поки що не має стабільного механізму інформаційної контрприсутності на цих територіях.

Критичною проблемою залишається недостатній рівень медіаграмотності та критичного мислення окремих груп населення і мешканців громад із обмеженим доступом до інтернету. Це підсилює ефективність ворожих інформаційних впливів і ускладнює формування суспільної стійкості. Місцеві медіа, які могли б бути інструментом протидії, залишаються залежними від політичних і фінансових факторів.

Захист прав журналістів і безпека їхньої роботи також потребують посилення, особливо для журналістів-розслідувачів, які піддаються тиску та погрозам. В умовах війни доступ до інформації обмежений, а ризики зростають. Водночас механізми реагування на порушення прав журналістів досі не є достатньо ефективними або інституційно закріпленими.

Міжнародна взаємодія у сфері інформаційної безпеки є недостатньо скоординованою. Попри активну участь України у глобальних ініціативах, потребує вдосконалення система співпраці з партнерами для протидії маніпулятивним інформаційним впливам, впровадження санкцій та обміну аналітичними даними.

Усе це разом формує головні виклики реалізації Стратегії інформаційної безпеки:

- брак цілісності державної системи стратегічних комунікацій;
- недостатня координація суб'єктів інформаційної політики;
- недостатньо розвинена взаємодія з цифровими платформами;
- недостатній рівень медіаграмотності населення;
- відсутність сталого механізму контрінформаційної роботи на окупованих територіях;
- незахищеність журналістів і недосконалість механізмів захисту їхніх прав;
- обмежена інтеграція міжнародних партнерів у систему інформаційної протидії.

5. Аналітичні висновки

Загальний показник виконання Плану заходів за 2024 рік становив 83,47%. Найвищих результатів досягнуто у напрямі міжнародної комунікації – 89,37%, найнижчих – у сфері кадрового забезпечення (76,83%). Рівень міжвідомчої координації оцінено на 81,52%, якість моніторингу інформаційного простору – 85,14%. Отримані результати свідчать про поступове зміцнення системи стратегічних комунікацій і підвищення стійкості держави до інформаційних загроз.

Держава продемонструвала здатність не лише реагувати на інформаційні виклики, а й формувати власні наративи, посилюючи присутність у міжнародному інформаційному полі. Зусилля органів влади, зокрема Міністерства культури України, МЗС, МВС і Міноборони, а також Центру стратегічних комунікацій, Центру протидії дезінформації, поступово вибудовують єдину екосистему стратегічних комунікацій, хоча наразі вона функціонує без сталого координаційного центру, що знижує ефективність узгодження дій на державному рівні. Протягом року спостерігалось зростання кількості аналітичних продуктів, моніторингів і контрнративних матеріалів, що свідчить про підвищення спроможності реагувати на інформаційні загрози. Центр протидії дезінформації, Центр стратегічних комунікацій та інші профільні інституції продемонстрували помітне нарощування аналітичного потенціалу й збільшення охоплення аудиторії контентом, спрямованим на спростування фейків і протидію маніпуляціям. Проте взаємодія між ними все ще залишається фрагментованою, що ускладнює

швидке вироблення єдиної реакції на кризові інформаційні ситуації. Це вимагає створення централізованого механізму кризових комунікацій і формування спільної бази даних загроз. Важливим напрямом стало формування української громадянської ідентичності через культуру, історичну пам'ять і мову. Культурна дипломатія та проекти, спрямовані на популяризацію української мови, кінематографу, книжкової справи, національної пам'яті й культур корінних народів посилили інформаційну стійкість суспільства. Культура дедалі чіткіше виконує роль елементу національної безпеки, формуючи ціннісний щит держави. Такий підхід підвищує згуртованість суспільства і знижує вразливість до зовнішніх інформаційних впливів.

Значних результатів досягнуто в розвитку медіаграмотності населення. Національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр», програма «Вивчай та розрізняй» та інші вжиті заходи забезпечили підвищення рівня обізнаності громадян про методи розпізнавання дезінформації майже на 10%, а довіра до офіційних джерел інформації зросла до понад двох третин населення. Водночас кадрове забезпечення сфери інформаційної безпеки залишається проблемним: дефіцит аналітиків, кризових комунікаторів і викладачів медіаграмотності обмежує сталий розвиток системи.

Паралельно посилюється технічний компонент інформаційної безпеки. Активне впровадження штучного інтелекту у сфері кіберзахисту, модернізація державних систем і створення цифрової платформи DREAM засвідчили прагнення України формувати кіберстійку державу. Проте зростання ризиків, пов'язаних із використанням ШІ для створення дезінформаційного контенту, вимагає нормативного врегулювання та вироблення національних механізмів реагування на нові технологічні загрози.

Суттєвий прогрес спостерігався у сфері інформаційної реінтеграції ТОТ. Розширення мережі тимчасових дозволів на мовлення, створення спеціальних інформаційних ресурсів і кампаній для мешканців прифронтових і деокупованих територій сприяло підтриманню зв'язку держави з громадянами. Проте стабільної, постійно діючої системи когнітивної деокупації поки не створено – бракує єдиної координаційної структури, сталого бюджету і зворотного зв'язку із аудиторією на ТОТ.

Водночас держава продемонструвала здатність діяти як активний гравець у міжнародному інформаційному просторі. Україна системно інтегрується у формати ЄС і НАТО, розширює співпрацю з партнерами Глобального Півдня, а рівень ефективності міжнародних комунікацій перевищує 89%. Це підтверджує здатність країни формувати позитивний імідж і протидіяти ворожим наративам не лише оборонно, а й дипломатично.

Попри ці досягнення, система інформаційної безпеки потребує єдиної архітектури управління, у межах якої моніторинг, аналітика, стратегічне планування й кризова комунікація були б інтегровані в спільну платформу прийняття рішень. Відсутність єдиних стандартів оцінки ефективності стратегічних комунікацій ускладнює планування, а нерівномірний рівень координації між відомствами стримує потенціал розвитку. Необхідним кроком є також посилення міжнародної взаємодії, закріплення форматів співпраці з партнерами ЄС і НАТО, розбудова спільних систем обміну аналітикою та координації контрпропагандистських дій.

Загалом, у 2024 році Україна продовжила перехід від оборонної моделі інформаційної політики до моделі проактивного впливу. Досягнення у створенні мережі стратегічних комунікацій, підвищенні медіаграмотності, розвитку культурної дипломатії та застосуванні інноваційних технологій засвідчують зростання спроможності держави діяти як самостійний суб'єкт у

глобальному інформаційному просторі. Однак для зміцнення цієї позиції необхідно зосередитись на подоланні інституційної розпорошеності, формуванні кадрового резерву, розвитку кризових комунікацій та адаптації політики до нових викликів, що постають із використанням ІІІ та автоматизованих мереж впливу.